

5. Ceny

Celková cenová hladina se zvýšila.

Celková cenová hladina měřená deflátorem HDP se ve 2. čtvrtletí meziročně zvýšila o 1,0 %. To je o 0,5 p.b. více než v 1. čtvrtletí, ale stále pod úrovní roku 2016. Na zpomalení cenového růstu měly hlavní podíl záporné směnné relace (98,3 %). Ceny statků spotřebovávaných domácnostmi vzrostly o 2,4 %, stejně jako v předchozím čtvrtletí. Růst cen kapitálových statků dosáhl 1,6 %.

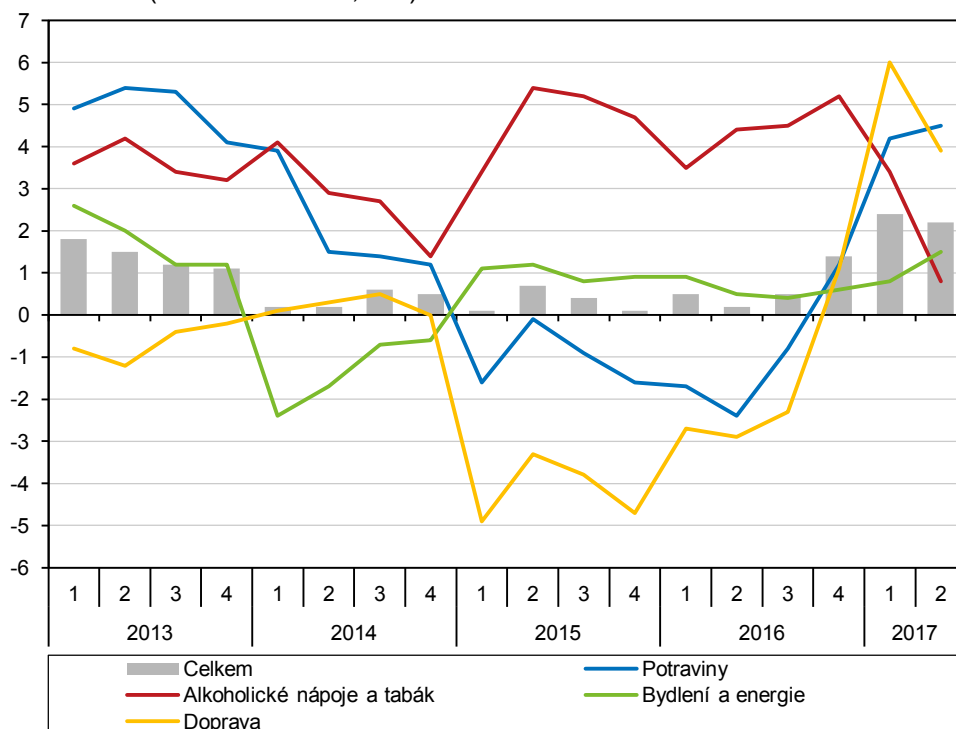
Růst spotřebitelských cen překročil 2% hranici, ale dále již nezrychloval.

Spotřebitelské ceny v první polovině roku 2017 meziročně vzrostly o 2,3 %. Mírně rychlejší dynamiku měl cenový růst v 1. čtvrtletí, kdy dosáhl 2,4 %. Ve 2. čtvrtletí činil meziroční přírůstek spotřebitelských cen 2,2 %. Zrychlování cenového růstu, které bylo v 1. čtvrtletím spojeno s meziročním nárůstem cen dopravy, se ve druhém čtvrtletí zastavilo a spotřebitelská inflace jen mírně překonávala 2% inflační cíl. Těžště cenového růstu se přesunulo do položky potravin a nealkoholických nápojů. Na mírném zpomalení dynamiky se podepsala i stagnace cen alkoholických nápojů, které působily proinflačně v předchozích dvou letech.

Jedním z důvodů byla i meziroční dynamika cen ropy. Ceny dopravy ve 2. čtvrtletí nerostly tak rychle jako v předchozím kvartálu.

Ceny ropy prudce poklesly na přelomu let 2015 a 2016 (ze 44,3 dolarů za barel v listopadu 2015 na 30,7 v lednu 2016) a zpátky nad úroveň 45 dolarů za barel se vrátily již v dubnu 2016. Tyto posuny se následně promítly do meziroční dynamiky cen ropy a dopravy v první polovině roku 2017. V 1. čtvrtletí dosáhla průměrná cena ropy 53,7 dolarů za barel, což bylo o 59,3 % více než ve stejném období předchozího roku. Na zvýšení cen ropy se podepsalo i oslabení kurzu koruny vůči dolaru. Ceny dopravy tak v 1. čtvrtletí meziročně vzrostly o 6,0 % (z toho ceny provozu osobních dopravních prostředků o 10,7 %). Ve druhém kvartálu se nepodařilo udržet mírný cenový růst započatý na podzim 2016 a průměrná cena za barel ropy se mírně snížila na 49,7 dolarů, což znamenalo meziroční nárůst o 9,1 %. I proto se růst cen dopravy zpomalil na 3,9 % (z toho růst nákladů na provoz dopravních prostředků činil 5,8 %). Navzdory zpomalení růstu však ceny dopravy přispěly k celkové inflaci spotřebitelských cen ve 2. čtvrtletí 0,4 p.b.

Graf č. 11 **Ceny ve vybraných oddílech indexu spotřebitelských cen** (meziroční změna, v %)

Zdroj: ČSÚ

Ceny potravin dále silně rostly.

Ceny potravin a nealkoholických nápojů se ve druhém čtvrtletí meziročně zvýšily o 4,5 % a oproti předchozímu kvartálu mírně zrychlily. K celkovému růstu spotřebitelských cen přispěly 0,8 p.b. Nejrychleji rostly ceny olejů a tuků (11,0 %),

do kterých patří máslo, jehož cena se meziročně zvýšila o 21,7 %, a mléka, sýrů a vajec (9,8 %). U obou položek se cenový růst oproti předchozímu čtvrtletí zrychloval. Zrychlil i meziroční růst cen pekárenských výrobků (ze 3,5 % na 5,2 %) a masa (ze 2,2 % na 5,1 %). Jediným produktem, který ve druhém čtvrtletí meziročně zlevňoval, byla zelenina (o 4,8 %). Nealkoholické nápoje zdražily o mírných 1,1 %. Za zmínku stojí i vývoj ceny kávy, která meziročně zdražila o 5,4 % (přitom ceny čaje stagnovaly). Zde je možné vidět souvislost se zprávami o nedostatku kávových zrn vlivem neúrody v hlavních pěstitelských destinacích i možný úbytek kávy vlivem globální změny klimatu.

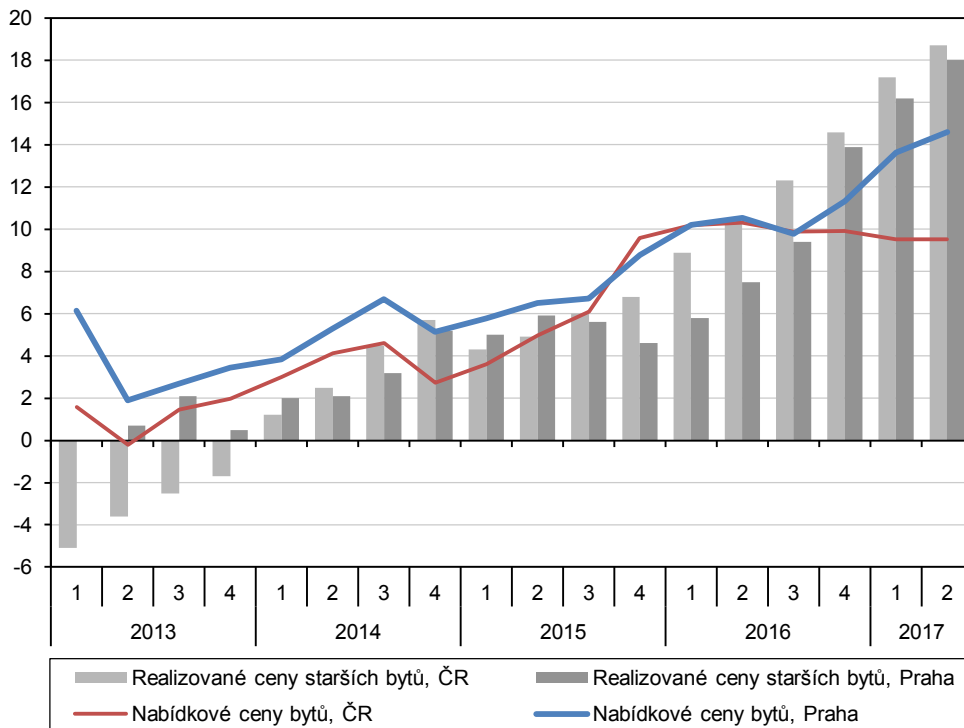
Zrychlil se i růst cen bydlení a energií.

Nejvýznamnější položkou v českém spotřebním koši je bydlení, voda, energie a paliva, jejichž cenový růst především v květnu a červnu výrazně zrychlil oproti předchozímu období. Celkově náklady na bydlení a energie ve 2. čtvrtletí meziročně zdražily o 1,5 %, což je o 0,7 p.b. více než v předchozím kvartálu. Tento pohyb ovlivnily ceny imputovaného nájemného, které zrychlovaly svůj růst od začátku roku a ve 2. čtvrtletí vzrostly o 3,9 %. Mírně zrychlil růst cen nájemného z bytů, které se zvýšilo o 2,1 %. Naopak stále zlevňovala (v menší míře než dřív) elektrická a tepelná energie, plyn a ostatní paliva (o 0,7 % ve 2. čtvrtletí).

Nemovitosti stále zdražují a nárůst jejich cen zrychluje.

Růst nabídkových cen nemovitostí v ČR ve 2. čtvrtletí proti stejnému období předchozího roku dosáhl 9,5 % a oproti předchozímu čtvrtletí se nezměnil. Opět však zrychlil růst nabídkových cen v Praze (z 13,6 % na 14,6 %). Naopak růst nabídkových cen nemovitostí mimo Prahu se ve 2. čtvrtletí snížil na 3,6 %. Realizované ceny starších bytů svůj růst ve 2. čtvrtletí zrychlily poměrně výrazně. V celé ČR se meziročně zvýšily o 18,7 %, v Praze o 18,0 %.

Graf č. 12 **Ceny nemovitostí** (meziroční změna, v %)

Zdroj: ČSÚ

Zmírnění meziročního růstu spotřebitelských cen bylo společné většině EU.

Zrychlení meziročního cenového růstu v EU, ke kterému došlo v 1. čtvrtletí roku (meziroční nárůst harmonizovaného indexu spotřebních cen o 1,8 %) se neudrželo a meziroční růst ve 2. čtvrtletí zpomalil na 1,6 %. Uvedené zpomalení bylo společné většině států Unie, nepřekročilo však 0,6 p.b. Nejrychleji ve 2. čtvrtletí rostly spotřebitelské ceny v Estonsku (3,4 %), Litvě (3,4 %) a Lotyšsku (3,0 %). Česká republika se v tomto ohledu rovněž umístila mezi zeměmi s nejrychlejším cenovým růstem. Růst spotřebitelských cen se ve 2. čtvrtletí zastavil v Irsku a pod jedním procentem se držel v Rumunsku (0,6 %, došlo však ke zrychlení oproti předchozímu kvartálu), Dánsku (0,7 %) a Finsku (0,9 %).

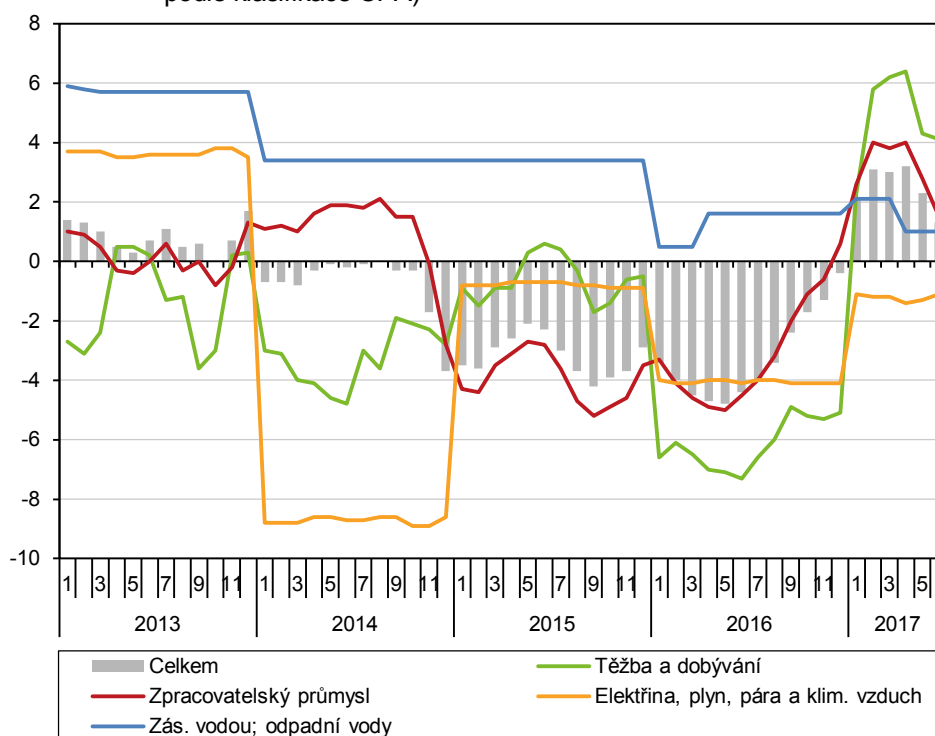
Ceny průmyslových výrobců ve 2. čtvrtletí meziročně rostly.

Meziroční růst cen průmyslových výrobců, který se obnovil v 1. čtvrtletí (2,7 %), po dubnovém vrcholu opět zpomaloval. Ve 2. čtvrtletí tak ceny průmyslových výrobců vzrostly oproti stejnému období minulého roku o 2,3 %. Popsanou dynamiku výrazně ovlivnil vývoj cen koksů a rafinovaných ropných produktů. Ty výrazně rostly v 1. čtvrtletí a následně se růst zpomalil. Od začátku roku stabilně rostly ceny těžby a dobývání (meziroční růst ve 2. čtvrtletí činil 4,9 %). U váhově nejvýznamnějšího zpracovatelského průmyslu meziroční cenový růst zpomalil a dosáhl 2,8 % ve 2. čtvrtletí (o 0,6 p.b. méně než v předchozím kvartálu). Rostly ceny potravinářských výrobků, nápojů a tabáku o 3,3 % (zrychlení o 2,4 p.b.). Z ostatních váhově významných sekcí mírně rostly ceny pryžových a plastových výrobků a ostatních nekovových minerálních výrobků (0,8 %) a na 7,1 % zrychlil meziroční nárůst cen obecných kovů a kovárenských výrobků. Mírně klesaly ceny dopravních prostředků (o 1,8 %). Výrazně rostly ceny chemických látek a výrobků (5,3 %, mírné zpomalení oproti předchozímu čtvrtletí). Stále klesají ceny elektřiny, plynu, páry a klimatizovaného vzduchu (o 1,3 % ve 2. čtvrtletí), v porovnání s předchozím rokem se však pokles zmínil.

Růst cen výrobců v EU byl rychlejší než v Česku.

Ceny průmyslových výrobců v EU meziročně rostly rychlejším tempem než v Česku (3,7 %), i zde však došlo ke zpomalení o 1,0 p.b. oproti předchozímu čtvrtletí. S výjimkou Lucemburska, kde ceny průmyslových výrobců ve 2. čtvrtletí meziročně klesly o 2,9 %, v jednotlivých zemích EU ceny alespoň mírně rostly. Česko se v tomto ohledu umístilo v pásmu mírnější dynamiky. Pomaleji než u nás rostly ceny jen v Rakousku (1,9 %), Chorvatsku (1,9 %), Slovinsku (1,4 %) a na Maltě (0,8 %). Velmi silný růst cen průmyslových výrobců pokračoval v Belgii (9,3 %), za ní se umístila Velká Británie (6,0 %) a Nizozemí (5,5 %).

Graf č. 13 **Ceny hlavních skupin průmyslových výrobců (meziroční změna, v %, podle klasifikace CPA)**

Zdroj: ČSÚ

Poprvé od roku 2013 meziročně vzrostly ceny zemědělských výrobců.

Ceny zemědělské výroby (vč. ryb) ve 2. čtvrtletí poprvé od 3. čtvrtletí roku 2013 (s výjimkou 4. čtvrtletí roku 2015) meziročně vzrostly, a to o 11,3 %. K růstu celkového indexu přispěla především živočišná výroba, jejíž ceny se zvýšily o 16,9 %, po více než roce se však navýšily i ceny rostlinné výroby (6,7 %). Zde se promítlo zvýšení cen obilovin (2,6 %, první růst od 4. čtvrtletí 2015), především pšenice (5,3 %). Jedním z důvodů může být i odhadované snížení výnosů ve srovnání s nadprůměrným rokem 2016. Další významnou skupinou plodin, jejíž ceny rostly, byly průmyslové plodiny (7,2 %), hlavně olejnin, u nichž má nejvyšší váhu řepka (meziroční nárůst 10,2 %). Nezanedbatelný podíl mělo i meziroční zvýšení cen zeleniny a zahradnických produktů

o 23,7 %. Ceny živočišné výroby rostly již druhé čtvrtletí (16,9 %). Zvyšovaly se ceny hospodářských zvířat (10,5 %, hlavní vliv měly ceny prasat, jejichž růst zrychluje již rok a ve 2. čtvrtletí dosáhl 27,6 %). Zmíněný růst zmírňovala drůbež, jejíž ceny klesly o 5,1 %. Zrychlil se i růst cen mléka (26,1 %), které má nejvyšší váhu mezi živočišnými výrobky, které zdražily o 24,5 %.

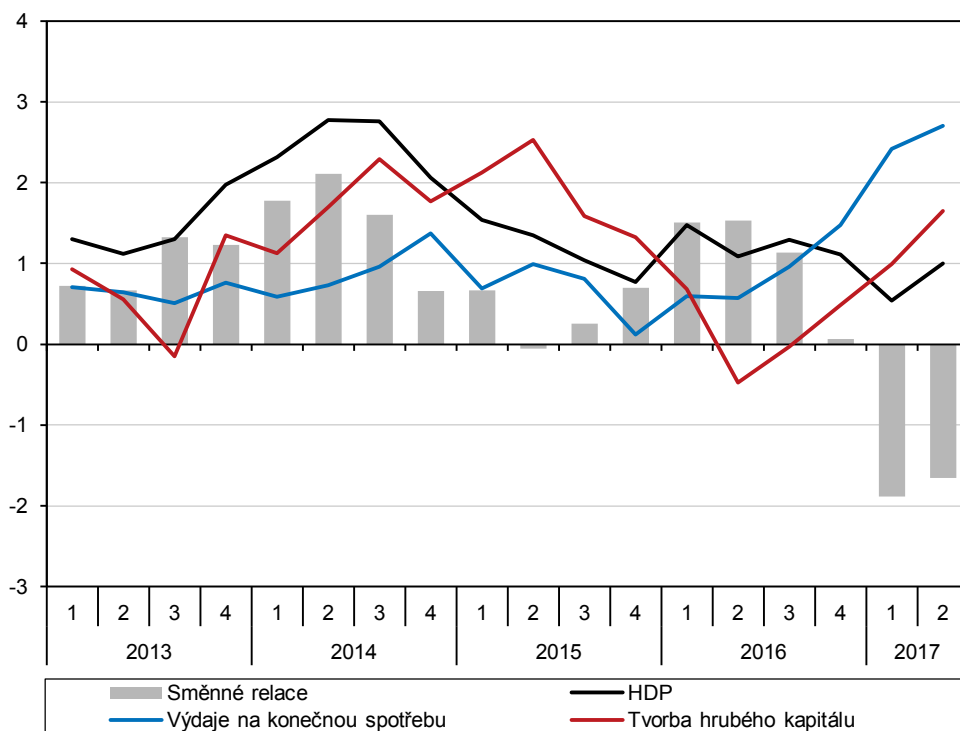
Zrychlil i dlouhodobě stagnující růst cen tržních služeb.

Ceny tržních služeb svou dynamikou navázaly na předchozí čtvrtletí a jejich meziroční růst zrychlil na 1,0 %. Růst celkového indexu podpořil především oddíl pojištění, zajištění a penzijní financování, jehož ceny vzrostly o 5,3 % a dále reklamní služby a průzkum trhu, které zdražily o 2,0 %. Pokračoval i silný růst cen poštovních a kurýrních služeb (4,5 %). Obnovil se mírný růst (0,4 %) dvou váhově nejvýznamnějších položek, tedy pozemní a potrubní dopravy a architektonických a inženýrských služeb. Obě služby obnovily svůj cenový růst po období mírných poklesů.

Vývoj cen zahraničního obchodu byl výrazně ovlivněn uvolněním kurzového závazku a posílením koruny vůči euru.

Po zrychlení meziroční dynamiky v první čtvrtině roku růst cen vývozu a dovozu ve 2. čtvrtletí 2017 opět zpomaloval. Během 2. čtvrtletí se ceny vývozu zvýšily o 1,0 % (zpomalení oproti 1. čtvrtletí o 1,2 p.b.) a ceny dovozu se zvýšily o 2,9 % (zpomalení o 2,2 p.b.). Růst cen vývozu ve 2. čtvrtletí podpořila minerální paliva a polotovary shodně o 0,5 p.b. Nezanedbatelný byl i příspěvek ostatních surovin 0,3 p.b. V opačném směru působily stroje a dopravní prostředky, jejichž ceny se snížily o 1,3 %. Jejich vliv na celkový index dosáhl -0,7 p.b. Růst cen dovozu byl podpořen podobnými faktory jako export. Minerální paliva mají vyšší váhu v dovozu než ve vývozu. I proto dosáhl jejich příspěvek k růstu cen importu 1,2 p.b. Stejnou hodnotu měl příspěvek polotovarů. Ostatní suroviny k růstu přispěly 0,5 p.b. Stejně jako u cen vývozu, negativní vliv měly stroje a dopravní prostředky (-0,6 p.b.). Směnné relace byly ve 2. čtvrtletí negativní, v porovnání s předchozím obdobím se však zmírnilo o 1,0 p.b. a dosáhly 98,2 %. Podíl na tom měla minerální paliva, u kterých se negativní směnné relace zmírňovaly po celé čtvrtletí. Podobně se vyvíjely směnné relace u strojů a zařízení i průmyslového spotřebního zboží. Koruna posílila vůči euru i dolaru a tak tlumila růst cen zahraničního obchodu. Vzhledem k teritoriální a věcné struktuře zahraničního obchodu se posílení koruny vůči euru více projevovalo u vývozu, kterému dominují stroje a dopravní prostředky. V jejich případě bylo posílení kurzu důvodem poklesu jejich ceny. Ve 2. čtvrtletí dosáhl rozdíl mezi publikovanou a očištěnou hodnotou inflace cen vývozu 1,3 p.b. Rozdíl mezi publikovanou a očištěnou hodnotou cen dovozu činil 1,0 p.b.

Graf č. 14 Deflátoři (očistěno o sez. a kalendářní vlivy, meziroční změna, v %)

Zdroj: ČSÚ